

KOP
SOLĪ

“Būtu labi, ja ārzemēs dzīvojošie nedzirdīgie atgrieztos Latvijā”

8. lpp.

Gunta Vazdiķe,
sporta kluba vadītāja

AUGUSTS 2020 | #8 (1119) | WWW.LNS.LV

—Zigmārs Ungurs

RĪGAS DOMES VĒLĒŠANĀS KANDIDĒ ČETRI LNS BIEDRI

Rīgā 29. augustā notiks ārkārtas vēlēšanas. 20. jūlijā noslēgusies kandidātu sarakstu pieteikšana. Kopumā vēlēšanās piedalīsies 15 kandidātu saraksti.

Deputātu kandidātu sarakstu Rīgas domes vēlēšanām iesniedza Attīstībai/Par! un *PROGRESĪVIE* (partiju apvienība), Jaunā konservatīvā partija, partija *Gods kalpot Rīgai*, sociāldemokrātiskā partija *Saskaņa*, Nacionālā apvienība *Visu Latvijai!-Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* un Latvijas Reģionu Apvienība (partiju apvienība), Jaunā VIENOTĪBA, Zaļo un Zemnieku savienība, Politiskā partija *Alternative*, Partija *Vienoti Latvijai, Latvijas Krievu savienība*, *Centra Partija, Rīcības partija*, Nacionālā Savienība TAISNĪGUMS, Jaunā *Saskaņa* un politiskā partija *KPV LV*.

Arī vairāki LNS biedri dažādu partiju sarakstos kandidēs uz Rīgas domi

Vispirms jau jāpiemin Edgars Vorslovs, LNS Valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītājs, kurš kandidē no Zaļo un Zemnieku savienības (ZZS). Viņam kandidātu sarakstā ir 15. numurs.

No Nacionālās apvienības (NA) un Latvijas Reģionu Apvienības (LRA) kopīgā saraksta ar 38. numuru kandidē Baiba Bicēna. Viņa ir biedre LNS Rīgas biedrības grupā *Tilts*, un kā kandidātes nodarbošanās minēta *“Apeiron” klientu apkalpošanas operatore*.

Pārsteidzoši, ka kandidātu vidū ir arī Rīgas Raiņa vidusskolas direktors Juris Šmits. Viņš partijas *Gods kalpot Rīgai* sarakstā ir ar 39. numuru.

Uz Rīgas domi kandidē vēl viens LNS biedrs Māris Grēniņš, Babītes novada pašvaldības projektu vadītājs būvniecībā. Viņš ir 8. numurs partijas *KPV LV* sarakstā.

Īsi par populārāko partiju līderiem*, kuri kandidē uz Rīgas domes priekšsēdētāja amatu

Saskaņas mēra amata kandidāts ir

LMT sistēmu analītiķis Konstantīns Čekušins.

Attīstībai/Par! un *Progresīvo* saraksta priekšgalā ir Mārtiņš Staķis, tikko vēlēšanas deputāts un tagad Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs.

NA un LRA apvienotā saraksta mēra amata kandidāts ir ilggadējais politiķis, tagad vecākais eksperts Ekonomikas ministrijā Einārs Cilinskis.

Jaunās VIENOTĪBAS pirmais numurs ir Vilnis Ķirsis, iepriekšējās domes deputāts un ārlietu ministra padomnieks.

ZZS saraksta līderis ir Saeimas deputāts Viktors Valainis.

Partijas *Gods kalpot Rīgai* saraksta līderis ir bijušais Rīgas mērs, šobrīd Rīgas autoostas padomes priekšsēdētājs Oļegs Burovs.

Jaunās konservatīvās partijas pirmais numurs vēlēšanās ir Saeimas deputāte Linda Ozola.

Rīdzinieki! Balsojiet pārdomāti! ●

*partijas sarindotas pēc SKDS partiju reitingu datiem Rīgā

Edgars Vorslovs
Zaļo un Zemnieku savienība

Juris Šmits
Gods kalpot Rīgai

Baiba Bicēna
Nacionālās apvienība un Latvijas Reģionu Apvienība

Māris Grēniņš
KPV LV

KOPSOLĪ LASIET

2. – 3. OFICIĀLĀS VĒSTIS

- LNS vadības aktivitātes
- LNS īsteno četrus projektus

4. IESPĒJAS

- Sociālo uzņēmumu misija

5. NEDZIRDĪGO NEDĒĻAS PASĀKUMU PROGRAMMA

5. PIEEJAMĪBA

- Zīmju valodā par Rīgas domes darbību un pakalpojumiem
- Saeimas mājaslapā informācija zīmju valodā

6. – 7. VASARAS AKTIVITĀTES

8. NUMURA INTERVIJA

- Saruna ar Nedzirdīgo sporta biedrības “Liepava” vadītāju Guntu Vazdiķi

9. NODARBINĀTĪBA

- Inese Simsone apmierināta ar darbu AS “Tukuma piens”
- Zvejas produktu pārstrādes uzņēmumā Alvis Ozoliņš jau 21 gadu

10. – 11. IZLAIDUMI

- Malnavas koledža sagatavo nedzirdīgos automehāniķus
- Iegūta kvalifikācija “Aprūpētājs”
- Tulka pakalpojums profesijas apguvei

12. NEDZIRDĪGO TIESĪBU ĪSTENOŠANAS PROBLEMĀTIKA

- Pie ārsta ne vienmēr viss izdodas
- Nedzirdīgo neņem darbā par aprūpētāju

13. BRĪVAIS LAIKS

- Rīgā nedzirdīgās apmeklē joga nodarbības
- Mākslinieku kopas “Cerība” vasaras plenērs Liepājā

14. – 15. VĒSTURE, KONKURSA REZULTĀTI UN APTAUJA

- Augusts LNS vēstures lappusēs
- Daiļdārzu konkursa rezultāti
- Nedzirdīgo biedru LTV skatīšanās paradumi

16. DAŽĀDI

LNS VADĪBAS AKTIVITĀTES

15. jūnijā Vidzemes rajona tiesā notika tiesas sēde, kurā izskatīja civillietu biedrības *Latvijas Nedzirdīgo savienības* prasībā pret Baibu Irbi par nomaksas pirkuma līguma izbeigšanu un parāda piedziņu.

2015. gada 7. augustā tika noslēgts mājas nomaksas pirkuma līgums, ar kuru LNS pārdeva un B. Irbe nopirka LNS piederošo ēku (būvju) nekustamo īpašumu Gaujas ielā 26, Smiltēnē.

Tiesa nosprieda:

apmierināt biedrības *Latvijas Nedzirdīgo savienības* prasību pret Baibu Irbi par nomaksas pirkuma līguma izbeigšanu un parāda piedziņu;

atzīt starp biedrību *Latvijas Nedzirdīgo savienība* un Baibu Irbi 2015. gada 7. augustā noslēgto mājas nomaksas pirkuma līgumu par izbeigtu no 2020. gada 29. janvāra, to ieskaitot;

piedzīt no Baibas Irbes par labu biedrībai *Latvijas Nedzirdīgo savienībai* atlīdzību par nekustamā īpašuma Gaujas ielā 26, Smiltēnē, Smiltēnes novadā lietošanu līdz tā atdošanai biedrībai 8174,73 EUR.

Šobrīd māja līdz nākamajam pircējam tiek izīrēta citai ģimenei, kura regulāri līdz šai dienai maksā īres maksu un komunālos izdevumus.

prezentāciju par tēmu *Kā Latvijā notiek iekļaušanās sabiedrībā cilvēkiem, kuri saziņai lieto zīmju valodu*. Lielākais uzsvars bija likts nevis uz pozitīviem rādītājiem, bet uz tiem, kuru dēļ personas ar dzirdes traucējumiem vēl joprojām saskaras ar problēmām, lai gan daudzas no tām var risināt bez finansēm.

30. jūlijā LNS prezidente S. Gerenovska kopā ar viceprezidenti Brigitu Lazdu piedalījās NVO *Sustento* rīkotajā diskusijā par cilvēku ar invaliditāti nodarbinātību.

LNS VICEPREZIDENTE INESE IMMURE

17. jūnijā LNS viceprezidente Inese Immure piedalījās Rīgas domes Konsultatīvā padomes sabiedrības integrācijas jautājumos sēdē. Tajā prezentēja Eiropas Padomes starpkultūru indeksa rezultātus un diskutēja par starpkultūru jautājumiem Rīgā.

Starpkultūru pilsētu indekss ir rīks, kas spēj vizuāli parādīt katras pilsētas sasniegumu līmeni starpkultūru integrācijas jomā, ļauj laika gaitā sasniegto un nākotnes mērķus salīdzināt ar citām pilsētām.

Diskusijā par *Starpkultūru pilsētu indeksā* iekļautajiem indikatoriem I. Immure uzsvēra, ka gan pašvaldības darbiniekiem, gan sabiedrībai jābūt izpratnei ne tikai par jauniebraucēju kultūru, bet arī par nedzirdīgo vajadzībām šajā jomā, tāpēc viņa rosināja Rīgas domi, līdzīgi latviešu valodas kursiem, organizēt zīmju valodas kursus, jo šī valoda var tikt uzskatīta par atsevišķu kultūru. Par to interese varētu būt gan no pašvaldības darbiniekiem un ārstiem, kuriem jāstrādā ar cilvēkiem ar dzirdes problēmām, gan no ikviena iedzīvotāja, kurš gribētu uzlabot saskarsmes iespējas ar daļu no sabiedrības.

18. jūnijā un 24. jūlijā LNS viceprezidente I. Immure piedalījās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas organizētajā darba grupas sanāksmē par komunikācijas risinājumu (t.sk. normatīvo aktu, organizatorisko, tehnisko noteikumu, standartu u.c.) izstrādi, pielāgošanu un ieviešanu, saziņai starp neatliekamās palīdzības un glābšanas dienestiem (112) un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un invaliditāti digitālajā vidē.

Pirmajā sanāksmē Armīns Kalniņš, Cilvēku ar īpašām vajadzībām un invaliditāti digitālās integrācijas asociācijas valdes priekšsēdētājs, iepazīstināja ar sadarbības modeli, un dalībnieki vienojās, ka cilvēku ar īpašām vajadzībām un invaliditāti pārstāvošo organizācijas iesniegs informāciju par vēlamajiem komunikācijas un nododamās informācijas kanāliem, veidiem un saturu (personas dati, atrašanās vieta, video čats utt.).

Otrajā sanāksmē klātesošie nolēma izveidot divas ekspertu grupas – juridisko ekspertu grupu, kas apspriedīs informācijas apmaiņas juridiskos aspektus un nepieciešamības gadījumā sagatavos normatīvo aktu grozījumus, un informācijas tehnoloģiju ekspertu grupu, kas strādās pie informācijas apmaiņas standartiem. Darbam informācijas tehnoloģiju ekspertu grupā Latvijas Nedzirdīgo savienība pieteica programmētāju Ruslanu Možajevu, ar kuru jau iepriekš bija sadarbība pie 112 lietotnes izstrādes. ●

LNS PREZIDENTE SANDRA GERENOVSKA

30. jūnijā LNS prezidente Sandra Gerenovska attālināti ZOOM platformā piedalījās SIVA koledžas tulkus kvalifikācijas darbu aizstāvēšanas komisijā. Šogad savu darbu aizstāvēja viens tulkus - Artūrs Bočkāns, kas jau strādā SIA *Rehabilitācijas centrs*.

8. jūlijā LNS prezidente S. Gerenovska tikās ar SIA *Autotransporta direkcija* jautājumā par personu ar dzirdes traucējumiem pārvadājumiem un veiksmīgu komunikāciju ar pārvadātājiem. Puses vienojās turpināt sadarbību sabiedriskā transporta pieejamības jautājumā.

22. jūlijā LNS prezidente S. Gerenovska piedalījās Invalidu lietu nacionālās padomes sēdē, kur uzstājās ar

—Karīna Pavlova

LNS ŠOBRĪD ĪSTENO ČETRUS PROJEKTUS

LNS Daugavpils reģionālajā biedrībā (RB) notiek projekta *Dzīvot kustībā!* īstenošana. Projekts ieguvis Daugavpils pilsētas domes finansiālo atbalstu 400 EUR apmērā no programmas *Sabiedrisko organizāciju atbalsta fonds*. Projekts ilgst no 15. jūnija līdz 30. decembrim. Tajā ietvertas ziepju darbnīcas nodarbības un pavārmākslas studija.

Ziepju darbnīcā daugavpilieši mācīsies izgatavot ziepes, skrubbjus, gēlus, ķermeņa losjonus utt.

Pavārmākslas studijas *Garšu pasaulē!* daugavpilieši profesionālās pavāres Ausmas Sadovskas vadībā mācīsies gatavot dažādu valstu ēdienus.

Aicinām daugavpiliešus apmeklēt ziepju darbnīcu un pavārmākslas studijas, kas notiks biedrības telpās Mihoelsa ielā 54. Projektu vadīs LNS Daugavpils RB priekšsēdētāja Elvīra Čaika.

Informāciju par projekta jaunumiem, nodarbību datumiem un gaitu skatiet LNS mājaslapas sadaļā "Projekti" un LNS Daugavpils RB Facebook kontā www.facebook.com/lnsdaugavpils.rb.75. Projekta sadarbības partneris – SIA *LNS Rehabilitācijas centrs*.

Liepājas pilsētas pašvaldības un SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" finansēts biedrības "Latvijas Nedzirdīgo savienība" projekts
"Informācija. Radošums. Sabiedrība"
Projekta līguma Nr. 3.20.01V0

Liepāja

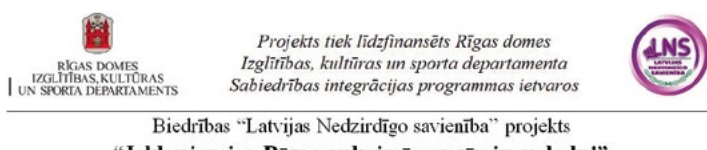
LNS Liepājas RB īsteno projektu *Informācija. Radošums. Sabiedrība*. Projekts tika pieteikts nevalstisko organizāciju konkursā, un saņēma Liepājas pilsētas pašvaldības 1400 EUR lielu finansējumu.

Projekts ilgst no 28. maija līdz 31. decembrim, paredzot 2 – 3 videoziņu sagatavošanu mēnesī par Liepājas pilsētas aktualitātēm un dekupāžas nodarbībām.

Videoziņas tiek publicētas Liepājas pilsētas pašvaldības mājaslapas www.liepaja.lv sadaļā "Jaunumi", LNS mājaslapā, LNS Liepājas RB Facebook kontā www.facebook.com/liepajas.rb.5. Dekupāžas nodarbībās liepājnieki mācīsies dekorēt jaunas un restaurēt senākas lietas un interjera priekšmetus, izmantojot dažādas dekupāžas tehnikas. Lai veicinātu sociālās integrācijas procesu starp dzirdīgiem un nedzirdīgiem Liepājas iedzīvotājiem, dekupāžas nodarbībās aicināti piedalīties arī dzirdīgie liepājnieki.

Projektu vadīs LNS Liepājas RB priekšsēdētājas vietniece Gundega Paņko.

Projekta sadarbības partneris – SIA *LNS Rehabilitācijas centrs*.

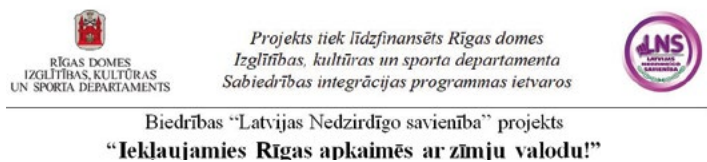

LNS Rīgas RB īsteno projektu *Iekļaujamies Rīgas apkaimēs ar zīmju valodu!*

LNS pieteica projektu Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta rīkotajā Sabiedrības integrācijas programmas projektu konkursā *Apkaimju iniciatīvas līdzdalības un piederības veicināšanai*. Projekta realizācijai piešķirts 3045 EUR. Projekts ilgst no 6. jūlija līdz 31. oktobrim.

Projekta ietvaros tiks sagatavota īsfilma *Iepazīsim Rīgas pilsētas apkaimēs!* un organizēta paneldiskusija *Nedzirdīgo senioru vienlīdzīgas iespējas savās apkaimēs Rīgas pilsētā!*

Raksts ir sagatavots Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas līdzfinansētā projekta Iekļaujamies Rīgas apkaimēs ar zīmju valodu! ietvaros.

LNS realizē arī Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas atbalstīto projektu *Integrācija: izpratne, attieksme, līdzdalība*. Projekts ilgst no 1. jūlija līdz 31. oktobrim, un tā realizācijai piešķirts 6647 EUR.

Projekta 1. aktivitātes *Nedzirdīgais dzirdīgo pasaulē – 21. gadsimta izaicinājumi* mērķis ir aktualizēt nedzirdīgo cilvēku saskarsmes jautājumus dzirdīgo pasaulē, konstatēt problēmas un to iespējamās risinājumus nākotnē. Tiks izveidota stāstu banka, kurā LNS Rīgas reģionālās biedrības biedri un LNS darbinieki tiek aicināti pastāstīt kādu notikumu, kas ietver nedzirdīgo un dzirdīgo cilvēku saskarsmes, kultūras vai citu problemātiku.

Pēc tam tiks organizēta viedokļu apmaiņas akcija *Nedzirdīgais dzirdīgo pasaulē – 21. gadsimta izaicinājumi*. Akcija plānota 2020. gada septembrī, par tās norises dienu un vietu tiks paziņots papildus.

Projekta 2. aktivitātes *Prasmju attīstības studija Mums – 100* ietvaros tiks organizētas vairākas darbnīcas – meistarklases: latviešu zīmju valodas, koka piemiņas izstrādājumu veidošanas, skaisto lietu, to skaitā propolisa izstrādājumu, dekupāžas un stikla apgleznošanas, kā arī telpisko dekoru meistarklases.

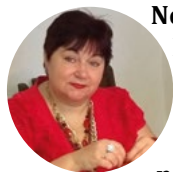
Darbnīcas savu tiešo darbu sāk augustā, un tās notiek Elvīras ielā 19, LNS telpās.

Raksts ir sagatavots Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas līdzfinansētā projekta Integrācija: izpratne, attieksme, līdzdalība ietvaros.

Vairāk informācijas lasiet Latvijas Nedzirdīgo savienības mājaslapā www.lns.lv sadaļā "Projekti". ●

—Dr.oec. Aija Sannikova *

SOCIĀLO UZŅĒMUMU MISIJA – RADĪT PĀRMAIŅAS SABIEDRĪBĀ

Noteikti daudzi zina, ka Latvijā veiksmīgi attīstās sociālā uzņēmējdarbība. Pašlaik jau sociālā statusa iegūšanai ir saņemti 100 pieteikumi, no kuriem daudzi uzņēmumi šo statusu ir ieguvuši.

Vēlos pastāstīt, kas ir sociālais uzņēmums un kāda ir Latvijas Nedzirdīgo savienības loma šajā jaunajā procesā.

Sociālo uzņēmējdarbību papildus regulē arī Sociālo uzņēmumu likums.

LNS darbinieki – prezidente Sandra Gerenovska, viceprezidente Brigita Lazda un šī raksta autore LNS Iepirkumu un projektu nodaļas vadītāja Aija Sannikova (attēlā) – aktīvi darbojas Saeimas Sociālo lietu komisijā kā sabiedriskā sektora pārstāvji likuma izstrādes procesā.

Šis darbs ilga vairāk nekā divus gadus, un likums stājās spēkā 2018. gada 1. aprīlī.

Sociālo uzņēmumu uzdevums ir veicināt sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanu un sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu socializāciju. Jebkuram sociālam uzņēmumam jānodrošina biznesa attīstība un vienlaikus jāveic tieša ietekme uz iedzīvotāju labklājību, zināšanām un prasmēm.

Lai iegūtu sociālā uzņēmuma statusu, jebkuram SIA jāiesniedz dokumenti Labklājības ministrijā un jāsaņem pozitīvs atzinums par statusa piešķiršanu. Sociālo uzņēmumu statusa piešķiršanas komisija, kurā darbojas arī LNS pārstāve (raksta autore), izskata uzņēmumu iesniegtos daudzus dokumentus. Ja komisija gūst pārliecību, ka uzņēmums veic vai plāno veikt gan biznesa attīstību, gan skaidri iezīmē sociālo ietekmi, uzņēmumam tiek piešķirts sociālā uzņēmuma statuss.

Sociālo uzņēmumu komisijā ir dažādu ministriju pārstāvji un piecu sabiedrisko organizāciju pārstāvji (NVO). Uz komisijas sēdēm uzaicināti gan potenciālo, gan faktiski sociālo uzņēmumu pārstāvji. Līdz ar to darbs komisijā veicina LNS sabiedrisko atpazīstamību.

Katru gadu līdz maijam sociālam uzņēmumam jāiesniedz pārskats par veikto darbu, ko izvērtē komisija. Līdz ar to LNS gūst pieredzi arī sociālo uzņēmumu reālās ietekmes izvērtējumā. Visgrūtākais posms sociālā uzņēmuma veidošanā ir saprast būtisko atšķirību starp

parasto biznesu un sociālās ietekmes biznesu.

Sociālam uzņēmumam jāspēj regulāri iegūt kvalitatīvus un kvantitatīvus pierādījumus, kāda ir vai būs tā sociālā ietekme. Tieši izmērāmu un saprotamu pierādījumu idejisks trūkums nereti uzņēmumam traucē iegūt vai saglabāt statusu.

Kāpēc uzņēmumiem jāiziet šī sarežģītā procedūra?

Pirmkārt, sociālā uzņēmuma statuss norāda uz ciešo iesaisti sabiedrības problēmu risināšanā dažādās jomās – sociālā jomā, kultūrā, izglītībā, nodarbinātībā, ekoloģijā u.c. Visas sociālās ietekmes var iedalīt darba integrācijas veicināšanā un citās ietekmēs (izglītošanā, kopienas saliedēšanā, kultūras dažādības veicināšanā u.c.). Piemēram, uzņēmums var plānot noteiktas mērķa grupas veselības un pašsajūtas uzlabošanu, jaunu pakalpojumu ieviešanu, cilvēku ar invaliditāti u.c. sociāli atstumtu iedzīvotāju grupu nodarbinātību, jaunu izglītības programmu radīšanu u.c.

Otrkārt, sociālie uzņēmumi var pretendēt uz finanšu atbalstu (grantiem), kas uzņēmumam ļauj veiksmīgi attīstīt biznesu. Bet tas nav vienkāršs process. Uzņēmumam, kas ieguvis sociālā uzņēmuma statusu, ir jāiesniedz daudz dokumentu *ALTUM* – valsts attīstības finanšu institūcijā. Tā nodrošina finansējumu jomās, kuras valsts uzskata svarīgas un atbalstāmas un kuras izmanto Latvijas un ES fondu finansējumu. Pie šiem dokumentiem pieder arī biznesa plāns. Plānam jāparāda, kā uzņēmums plāno gūt ienējumus un kā tos izlietos.

Finanšu atbalsts, ko var saņemt sociālais uzņēmums, ir liels – līdz 3 gadus jauniem uzņēmumiem maksimālā pieejamā summa ir 50 000 eiro. Uzņēmumiem, kas vecāki par 3 gadiem, ja tā pieprasa vairāk nekā 50 000 eiro, stājas spēkā papildnosacījumi.

Pastāv arī ierobežojumi naudas izlietojuma mērķiem. Tie noteikti divos dokumentos: 1) Ministru kabineta noteikumos Nr. 197 “Noteikumi par komercdarbības atbalsta piešķiršanas nosacījumiem sociālajiem uzņēmumiem un atbalsta piešķiršanas kārtību”; 2) Ministru kabineta noteikumos Nr. 467 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū” 9.1.1.3. pasākuma “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai” īstenošanas noteikumi”.

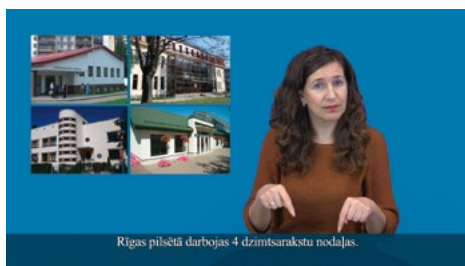
Sociālam uzņēmumam ir arī dibināšanas un darbības ierobežojumi. Piemēram, sociālais uzņēmums nedrīkst veikt regulārus darījumus ar vērtspapīriem vai nekustamo īpašumu, izņemot telpu iznomāšanu vai izīrēšanu; nedrīkst ražot alkoholiskos dzērienus (izņemot mazās alkoholisko dzērienu darītavas) utt. Tomēr, neskatoties uz minētiem un citiem nosacījumiem, ir vērts padomāt par iesaistīšanos sociālā uzņēmējdarbībā! Detalizēta informācija par sociālā uzņēmuma statusa iegūšanu atrodama Labklājības ministrijas mājaslapā (saite www.lm.gov.lv/lv/es-finansejums/lm-istenotie-projekti/aktualie-projekti/esf-projekts-atbalsts-socialajai-uznejmjdarbībai).

Atbalsts sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai ir liels – pirms sociālā uzņēmuma statusa iegūšanas Labklājības ministrija sniedz konsultācijas par uzņēmuma darbības ideju, bet pēc SIA nodibināšanas – par dokumentu sagatavošanu. Labklājības ministrija sniedz konsultācijas biznesa plāna izstrādei, pastāv nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumi, publiskas personas (piemēram, pašvaldības) var nodot kustamās mantas bez atlīdzības sociālajam uzņēmumam un citas priekšrocības.

Ja kādam no lasītājiem ir radusies šāda uzņēmuma dibināšanas ideja un vēlme apspriesties, labprāt sniegsu savus ieteikumus, kā praktiski rīkotos. Lūgums vizītei pieteikties e-pastā: iepirkumi@lms.lv. Saziņai klātienē ir jāpiesaka surdotulks.

*Dr.oec. Aija Sannikova ir LNS Iepirkumu un projektu nodaļas vadītāja, Sociālo uzņēmumu komisijas locekle ●

ZĪMJU VALODĀ PAR RĪGAS DOMES DARBĪBU UN PAKALPOJUMIEM

No 2020. gada rīdzinieki informāciju par Rīgas pašvaldības institūcijām un to sniegtajiem pakalpojumiem var saņemt zīmju valodā. Pašreiz ir publicēti 24 video ziņas, kuras ar Rīgas domes (RD) Sabiedrības integrācijas programmas finansiālu atbalstu sagatavojuši SIA LNS Rehabilitācijas centrs.

Ziņas zīmju valodā "ierunāja" pieci nedzirdīgie ziņu moderatori: Ivars Kalniņš, Ainārs Osmanis, Ilona Liniņa, Agita Intsone un Artis Ozols.

Visi video skatāmi Rīgas domes mājaslapā www.integracija.riga.lv/lv/integracija/informacija-zimju-valoda un YouTube kontā (www.youtube.com/RDIKSD).

Noderīga informācija sagatavota par Rīgas domes, Klientu apkalpošanas cen-

tra, Izglītības, kultūras un sporta departamenta, Labklājības departamenta, Rīgas Sociālā dienesta, Rīgas Bāriņtiesas un Rīgas Pašvaldības policijas darbību.

Tāpat ir informācija par Rīgas pirmskolu, skolu un interešu izglītības pieejamību.

Uzzināsiet arī, kādus pakalpojumus sniedz Rīgas Centrālā bibliotēka, Rīgas pilsētas izpilddirekcija, Rīgas pilsētas dzimtsarakstu nodaļas un uzņēmums *Rīgas Satiksme*.

Noderēs informācija par sociāliem pakalpojumiem, sociālo palīdzību un par atbalsta iespējām krīzes situācijās:

Tāpat RD ir sarūpējusi informāciju par jauniešu iespējām pavadīt brīvo laiku, par iespējām apmeklēt publiskus bezmaksas kultūras pasākumus, tautas sporta pasākumus, un par bezmaksas veselību veicinošām nodarbībām, kurās var piedalīties ikviens rīdzinieks.

Latvijas Nedzirdīgo savienība pateicas RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta Projektu un sabiedrības integrācijas nodaļas vadītājai Ilonai Stalidzānei par nedzirdīgo cilvēku informatīvo vajadzību izpratni un atbalsta sniegšanu informatīvo materiālu sagatavošanā. ●

SAEIMAS MĀJASLAPĀ INFORMĀCIJA ZĪMJU VALODĀ

Lai padarītu pieejamu informāciju nedzirdīgiem cilvēkiem – zīmju valodas lietotājiem, Saeima jūnijā ir sagatavojusi četrus video klipus. Zīmju valodā sagatavotajos videomateriālos, kuriem ir pievienoti subtitri, varam uzzināt, kas ir Saeima, ko tā dara, kāda ir atšķirība starp Saeimu un valdību, kā ikviens ikdienā var iesaistīties likumdošanas procesā un kā latvieši nodibināja savu valsti.

Zīmju valodā informāciju iztulkojusi Saeimas Sociālo un darba lietu komisija vecākā konsultante Anželika Bruže, kas kādreiz strādāja Latvijas Nedzirdīgo savienībā par tulci.

Video pieejami Saeimas mājaslapā: www.saeima.lv/lv/video-zimju-valoda. ●

STARPTAUTISKĀS NEDZIRDĪGO NEDĒĻAS PASĀKUMU PROGRAMMA 21. – 26. SEPTEBRĪ

21. 09. PL. 18.00

LNS mākslinieku kopas *Cerība* izstādes atklāšana Rītausmā (Rīgā, Kandavas ielā 27). Saruna par mākslu pie tējas ar nedzirdīgiem māksliniekiem

22. 09. PL. 12.00 – 17.00

Atvērto durvju diena Latvijas Nedzirdīgo savienībā un LNS Rehabilitācijas centrā

Draudzības pēcpusdiena *Kas mēs esam* LNS reģionālajās biedrībās, tikšanās ar savas pilsētas NVO organizācijām

23. 09. PL. 12.00 – 19.00

Pl. 12.00 – 16.00 Starptautiskā Zīmju valodu diena (Rītausmā)

Pl. 17.00 Informatīvā lekcija par cilvēktiesībām (Rītausmā)

24. 09. PL. 10.00 – 19.00

Gadi nav šķērslis aktivitātēm un veselīgam dzīvesveidam – foto orientēšanās pa takām no *Rītausmas* nama līdz Elvīras ielai, līdz LNS mājai

Pl. 12.00 Veselīgs dzīvesveids un dažādu smūtiju gatavošana un baudī-

šana (Rītausmā)

Pl. 16.00 Novusa turnīrs *Kurš, kuru* – piedalās Dienas centra *Rītausma* klienti un LNS darbinieki (Rītausmā)

25. 09. PL. 10.00 – 18.00

Pl. 10.00 Viedokļu apmaiņas akcija *Nedzirdīgais dzirdīgo pasaulē – 21. gadsimts, izaicinājumi*. Lekciju vadīs lektori no Lietuvas (Rītausmā)

Pl. 15.00 Paneļdiskusija par sociālajiem un veselības jautājumiem. Diskusijas vadītāja A. Sannikova (Rītausmā)

26. 09. PL. 10.00 – 18.00

LNS 100 un Pasaules Nedzirdīgo diena Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā, Kandavas ielā 2, Rīgā

Pl. 10.00 – 13.00 Radošās darbnīcas bērniem un pieaugušajiem

Pl. 13.00 Lielais svētku koncertuzvedums *LNS 100... Kādi mēs bijām un esam*, piedalās LNS reģionālo biedrību kolektīvi, draugi un viesi. Ieeja bezmaksas.

Vairāk informācijas būs LNS mājaslapā www.lns.lv un LNS Facebook profilā. Uz tikšanos LNS pasākumos! ●

LNS BIEDRU VASARAS AKTIVITĀTES

Šovasar, par spīti Covid-19 draudiem, daudzas mūsu biedrības, grupas un Rītausmas dejotāji organizēja ekskursijas uz dažādām Latvijas vietām. Biedru dzīvesprieku nekāds vīruss nespēj aptumšot! Būt kopā – tas ir tik jauki! Kopā ceļošanas prieks ir divkārs! Būsim arī turpmāk tikpat aktīvi un arī Nedzirdīgo dienā parādīsim savu kopību un vienotību!

—Vilhelmīne Vicinska

KULDĪGAS RB

21. jūnijā biedri apmeklēja atjaunoto Kabiles muižu Kuldīgas novadā. Tajā atrodas vīna darītava un vēsturisks dīķis ar ūdensrožēm. Pēc tam biedri devās pastaigā pa Kalnansu purva taku.

RĪGAS RB

—Līga Pauniņa

11. jūlijā bija Jūras svētki. Par godu tiem Rīgas RB Kurzemes grupa pēc Līgas Pauniņas ierosinājuma devās ekskursijā uz Zvejniekciemu, lai apskatītu mūsu nedzirdīgā zvejnieka-meistara Laimoņa

Veidmaņa (1930-2012) no Rojas veidoto kuģu modeļu izstādi *Burinieka dvēsele* Izstāde bija izvietota Saulkrastu kultūras centrā. Fantastiski un apbrīnojami darbi! Pēc tam biedri devās pastaigā pa Zvejniekciema akmeņaino jūras piekrasti.

—Anita Ceple

SMILTENES RB

8. augustā Smiltenes biedrība organizēja ikgadējo sporta dienas pasākumu *Smiltenes Vecā parka tūrists-nūjotājs 2020*. Pasākums notika jau sesto gadu pēc kārtas, un šoreiz bija jauna sporta aktivitāte – orientēšanās.

—Dace Lāce

VALMIERAS RB

25. jūnijā biedrību apmeklēja *Latvijas Avīze* žurnāliste, lai sagatavotu rakstu par nedzirdīgajiem un viņu iespējām Valmierā. Raksts *Cenšamies iniciatīvas uzķert un uztaustīt* publicēts 30. jūnijā. To var izlasīt www.la.lv/censamies-iniciativas-uzkert-un-uztaustit-sirsni-ba-un-neatlaidiba-par-vajdzirdibu

6. augustā Valmieras RB telpās notika vizuālās mākslas nodarbība Daces Meņģeles vadībā. Sanākušie biedri mācījās izgatavot sienas dekoru.

Teksts: Ivars Kalniņš

Foto: Rīgas RB arhīvs

18. jūlijā Rīgas RB Zemgales grupa devās izbraukumā pa Ogres un Ogres novada interesantākajām tūrisma vietām. Viņi apmeklēja siera ražotni *Sierštelle*, Sproģu keramikas un Krapes sveču liešanas darbnīcu

1. augustā Ogres centra kafejnīcā *Pie Zelta liepas* sanāca 15 LNS Rīgas RB biedri – Ogres novadā un tuvākajos novados dzīvojošie, lai izveidotu Ogres grupu. Par tās vadītāju biedri vēlas redzēt Ievu Rusuli. Lēmumu par šīs grupas dibināšanu pieņems Rīgas RB valde augusta beigās.

Teksts: Artis Ozols

Foto: LNS Jauniešu centra arhīvs

LNS JAUNIEŠU CENTRS

13. – 14. jūnijā jaunieši devās pārgājienā. Maršruts: Zvejniekciems - Mangalsalas mols ar pārnakšņošanu teltīs.

4. jūlijā LNS Jauniešu centrs organizēja velotūri. Velomaršruts: Imanta – Majori. Jaunieši gan apskatīja Jūrmalas pilsētu, gan nopeldējās jūrā.

2. – 10. augustā jaunieši piedalījās Erasmus projekta ietvaros starptautiskajā nometnē Poroninā, Polijā. Brīvajā laikā jaunieši kāpa Tatru kalnos. Nometnē piedalījās arī jaunieši no Lietuvas un Polijas.

—Dana Kalpiņa-Geida

RĪTAUSMAS DEJU KOLEKTĪVS

8. – 9. augustā “Rītausmas” 13 dejotāji pirms jaunās sezonas devās ekskursijā pa Kurzemi. Dejotāji apskatīja Slīteres rezervāta mācību centru, uzkāpa Slīteres bākā un Kolkas skatu tornī, un aizgāja līdz Kolkas ragam. Pēc tam izstaigāja Pēterezera dabas taku, kura bija bagāta ar sēnēm. Mazirbē ne tikai baudīja veldzi jūrā, bet arī apskatīja laivu kapsētu. Ēvažu stāvkrastā vairāki dalībnieki citus biedrus iepazīstināja ar *Geocaching* aplikāciju, atrodot vienu no neskaitāmajiem noglabātajiem “dārgumiem” visā pasaulē.

Pēc Pūrciema baltās kāpas un citiem objektiem vakara krēslā dejotāji paspēja apskatīt lielos akmeņu krājumus Kaltenes akmens kalvēs.

Otrā dienā sekoja pārgājiens uz Apšuciemu un pastaiga pa Lāčupītes dendrāriju, kur šobrīd gan nekas nezied, taču varēja baudīt interesantu džungļu sajūtu un ūdens atrakcijas.

Teksts Sigita Ķikure, Gunta Birnīte

Foto: Sigita Ķikure, Edīte Brence

DIENAS CENTRS RĪTAUSMA

28. jūlijā sadarbībā ar Rīgas domes Labklājības departamentu projekta *Veselību veicinošas un izglītojošas ekskursijas iedzīvotājiem vecumā virs 55* ietvaros dienas centra klienti kopā ar dzirdīgajiem senioriem devās ekskursijā pa Kalnciema ielas kvartālu, uzzinot daudz interesantu vēsturisku faktu par šī rajona ielām.

6. augustā klienti iepazīna jauno parku *Esenā Dārzi*, kas atrodas Pārdaugavā, Dzirciema ielas galā. 16. – 17. gs tajā atradusies Rīgas rātskunga rezidence.

No 3. augusta dienas centra klientiem katru pirmdienu plkst. 13 – 14 ir iespēja apmeklēt “Cigun” nodarbības dienas centrā *Rītausma*. Bezmaksas nodarbības piedāvā Rīgas domes Labklājības departaments projekta *Mēs par veselīgu Rīgu!* ietvaros. ●

1. augustā izveidota Ogres grupa

Dienas centra “Rītausma” klienti iepazīna parku “Esenā Dārzi” un Kalnciema kvartālu

“Rītausmas” deju kolektīvs izzina Kurzemi

Teksts: Zigmārs Ungurs Foto: Guntas Vazdiķes personīgais arhīvs

BRĪVDIENĀS CENŠAMIES BŪT KOPĀ

Turpinām izvaicāt LNS biedrus Simtgades sakarā. Šoreiz uz jautājumiem atbild ilggadīgā Liepājas RB valdes locekle, Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas valdes priekšsēdētāja vietniece, viceprezidente un nedzirdīgo sporta biedrības *Liepava* vadītāja GUNTA VAZDIĶE.

Šis ir LNS simtgades gads. Vai tu varētu brīvi pasapņot, kādas pārmaiņas nedzirdīgo dzīvē vēlētos nākamajos 100 gados? Kādas pārmaiņas gribētu Latvijas Nedzirdīgo savienībā?

Tagad uz brīdī pamēģināju pasapņot un iedomājos, ka būtu labi, ja nākamajos desmit gados ārzemēs dzīvojošie nedzirdīgie latvieši ar visām ģimenēm atgrieztos savā dzimtenē Latvijā, kuplinātu LNS biedru skaitu.

Vēl es atceros, ka pirms 15 gadiem piedalījies LNS forumā, uzklusiju bijušo Pasaules nedzirdīgo federācijas prezidenta Markku Jokinenā uzstāšanos par modernām tehnoloģijām nākotnē nedzirdīgajiem, ka varbūt būs iespējams ievietot smadzeņu krokā mazu "čipu" un nedzirdīgi kļūs gudrāki.

Kā tu domā, vai nedzirdīgajiem tagad ir vieglāk dzīvot nekā pirms 20 gadiem? Kas ir mainījies?

Kopš Latvija iestājās Eiropas Savienībā, LNS ir piedzīvojusi milzīgas pārmaiņas.

Īpaši tehnoloģiju jomā, netrūkst tulku pakalpojumu, tiek realizēti daudzi projekti ar ES finansējuma atbalstu. Man vislabāk patika projekts *Klusuma pasaule*.

Kā, gadiem ejot, mainījusies tava un tavas ģimenes dzīve?

Mums nekas nav mainījies ģimenes dzīvē, bet mūsu bērni izauguši lieli, katrā gadījumā prieks, ka viņi ir veseli. Mazliet skumīgi, ka jaunākais dēls pārsvarā dzīvo un mācās Rīgā. Visam ir savs laiks – darbam, atpūtai.

Vecāko dēlu sauc Sandis. Pašreiz viņš dzīvo pie mums. Četrus gadus strādāja, turpat kur tēvs. Viņam bija vajadzīgas pārmaiņas, Tāpēc atrada jaunu darbvietu. No janvāra viņš strādā firmā *AMG Montāža*, gatavo alumīnija konstrukcijas – logus, durvis un fasādes. Atrast darbu bija viegli, jo dēlam ir pieredze.

Brīvdienās mēs cenšamies būt kopā. Piemēram, mums patīk dotos pārgājienā pa takām dabā, gar jūru, sakopt dārzu un veikt mājas darbus, braukt ceļojumā.

Vai pašlaik ar vīru strādājat?

Es jau 14 gadus strādāju firmā *Enna* par apkopēju. Negribu strādāt citā profesijā, man ir ērts režīms pašreizējā darbavietā. Vēl man ir apkopējas darbs uz izsaukumiem, darba piedāvājumu netrūkst, es cenšos ierobežot to apjomu.

Vīrs jau 16 gadus strādā firmā *Aile grupa* par metāla apstrādātāju.

Tu esi LNSF viceprezidente un kluba *Liepava* vadītāja. Cik klubā ir biedru, kā jūs darbojaties? Tev patīk būt vadītājai?

Sports ir mana sirdslieta, jaunībā pati sportoju, nodarbojos ar peldēšanu un šahu. Tagad atkal spēlēju un trenēju citus. Kad nedzirdīgo sporta biedrībā *Liepava* notika izmaiņas un mainījās valde, sanāca tā, ka kļuva par vadītāju.

Es nezinu, vai man patīk būt vadītājai.

Galvenais virziens ir veicināt un motivēt biedru interesi par sporta aktivitātēm. Šogad sporta biedrībā *Liepava* ir 51 biedrs. Organizējam pasākumus dažādos sporta veidos. Kluba biedri ir piedalījušies Latvijas Nedzirdīgo čempionātos, kā arī dažādos turnīros starptautiskās sacensībās. Mums ir laba sadarbība ar Liepājas pilsētas sporta pārvaldi.

Vai tu bieži ej uz biedrību? Ko tu tur dari?

Godīgi sakot, pēdējā laikā ļoti reti sanāk apmeklēt Liepājas reģionālo biedrību, man gan darbā, gan mājā ir daudz darāmā. Parasti savā mājā kārtoju sporta dokumentāciju. Pēc vajadzības ar biedriem sarunājos pa *WhatsApp*, retāk *Facebook*. *Facebook* savas lapas ir gan Liepājas biedrībai, gan *Liepavai*. Tur var apskatīt visu biedru kopbildi, mums ir pat savs karogs.

Tavs dēls mācās Rīgas Valsts tehnikumā, kā viņam veicas? Kādu profesiju viņš apgūst?

Jaunākais dēls Artis mācās Rīgas Valsts tehnikumā par elektriķi 2. kursā un reizē apgūst vidusskolas programmu. Vēl jāmācās 2 gadus. Klasē viņš ir vienīgais nedzirdīgais starp 25 dzirdīgajiem audzēkņiem. Bet viņam nav problēmu ar dzirdīgajiem komunicēt. Bez tam viņš vairākus gadus apmeklēja treniņus peldēšanā Rīgas bērnu un jaunatnes sporta skolā *Rīdzene*, viņam nav sveša dzirdīgo sabiedrība.

Ne velti viņš mācās par elektriķi. Mājās viņš nomainījis vecos elektrības vadus un rozetes. ●

Teksts: Zigmārs Ungurs Foto: Ineses Simsones personīgais arhīvs

GALVENAIS IR LABI DARĪT SAVU DARBU

LNS Rīgas RB biedre, Rīgas RB Tukuma grupas vadītāja Inese Simsone strādā akciju sabiedrībā Tukuma piens. Viņa uzskata, ka viņai ir paveicies, jo Tukumā ražotņu ir maz, darbu atrast grūti. Īsi par pašu uzņēmumu.

Tukuma piens darbojas jau vairāk nekā 100 gadus. Laika gaitā daudzkārt mainījies uzņēmuma juridiskais statuss, attīstījies ražošanas process un produkcijas sortiments, bet tas joprojām nodarbojas ar piena pārstrādi un produkcijas realizāciju vietējā un starptautiskajā tirgū.

Pašlaik Tukuma piens, pazīstams ar zīmolu *Baltais*, ir ne vien lielākais un senākais uzņēmums Tukumā, bet arī viens no lielākajiem piena produktu ražotājiem Latvijā un jogurta ražotājiem Baltijā. Te ražo ap 250 dažādus produktus. Svarīgākās produktu grupas veido jogurts, biezpiens, krējums, sviests un biezpiena sieriņi.

Inese, kādas skolas esi beigusi un kā dabūji darbu šajā uzņēmumā?

Esmu beigusi Valmieras Vārdzirdīgo skolu, pēc tam Rīgas Raiņa vidusskolu. Mums ar vīru izdevās iestāties darbā uzņēmumā *Tukuma piens*. Par to bijām

priecīgi, jo tas ir liels, solīds uzņēmums, tātad droša darbavieta, ņemot vērā, ka Tukums ir maza pilsēta un darbu nav viegli atrast.

Sākumā mūs pieņēma uz izmēģinājuma laiku. Uzņēmumā meistare domāja, ka nespējam veikt sarežģītākus darbus, tāpēc mums piedāvāja vieglāku darbu. Vajadzēja kārtot produkcijas pakas kastēs, lai nav sašķiebušies. Man tas darbs nepatika, jo bija garlaicīgs, man gribējās īstu darbu. Meistare tam piekrita un pārcēla uz citu vietu.

Mans darbs tagad ir dažāds, nav tā, ka visu laiku jādara viens un tas pats. Strādāju produkcijas ražošanas dažādos posmos. No rīta, kad aizeju uz darbu, tur jau ir papīrs ar ražošanas plānu, piemēram, šodien jāsarāžo 250 kastes ar produkciju. Galvenais ir saražot noteikto skaitu, tad var iet mājās. Nav tā, ka obligāti jāstrādā no septiņiem līdz pieciem. Ja izpilda plānu, var iet mājās agrāk.

Kā tu saproties ar darbabiedriem un priekšniecību?

Sākumā ar meistari komunicējām sarakstoties. Bet ar laiku es pieradu pie viņas runas un varēju nolasīt no lūpām. Tā kā pati arī varu runāt, tagad problēmu ar komunikāciju vairs nav. Gadās, ka pienāk kāda darbabiedrene un kaut ko ātri pasaka. Es nespēju uztvert un palūdzu, lai plašāk kustina lūpas, lai varu uztvert teikto. Tagad viss ir labi, cilvēki ir sapratuši, kā ar mani jārūnā.

Vai tev patīk tavš darbs?

Jā, esmu ar visu apmierināta. Esmu pieradusi, strādāju šeit jau septiņus gadus. Tikai viena lieta nepatīk – ja salūst aparatūra. Tad man jāgaida, kad salabos un nākas strādāt ilgāk, ir gadījies, ka līdz pat vienam naktī. Bet citādi viss darbā patīk.

Kā tu domā, vai nedzirdīgie var strādāt dzirdīgo kolektīvā?

Jā, es domāju, ka var. Galvenais ir, lai cilvēks prastu labi darīt savu darbu. Protams, vieglāk ir tad, ja pats spēj runāt un var saprast no lūpu kustībām. Bet man ir viena nedzirdīga draudzene, kas pati nespēj runāt, tomēr darbā viņai nav problēmu ar komunikāciju.

Bet, atklāti runājot, es negribētu uz savu uzņēmumu aicināt vēl citus nedzirdīgos. Tas neļautu koncentrēties darbam. Nedzirdīgie ir plāpīgi, nāktu runāties un traucētu strādāt. Tagad man ir mierīgi, varu nodoties darbam, neviens netraucē. ●

Teksts: Zigmārs Ungurs

Foto: Alvja Ozoliņa personīgais arhīvs

NEDZIRDĪGIE VAR STRĀDĀT VISUR

LNS Rīgas RB Tukuma grupas biedrs Alvis Ozoliņš strādā Engures zivju fabrikā. Pirms tam tā saucās Mērsraga zivju fabrika. Patiesībā arī Engures zivju fabrika nav oficiālais nosaukums, jo fabrika kopš 1992. gada saucas SIA Bērzciems.

2008. gadā SIA *Bērzciems* būtiski paplašinājās un tagad ievērojamu daļu savas produkcijas eksportē uz Lietuvu, Igauniju, Vāciju, Īriju, Angliju un ASV. Uzņēmumā pārsvarā tiek nodarbināti tikai Bērzciema vietējie iedzīvotāji. Prieks, ka viens no tiem ir mūsu biedrs Alvis Ozoliņš.

Alvis ir darītājs, bet stāstītājs ļoti skops. Lūk, ko viņš pastāstīja:

“Esmu beidzis Rīgas Nedzirdīgo skolu, tagad to sauc par Rīgas Ēbelmuižas pamatskolu. Mēģināju tālāk mācīties, bet mācības pametu.

Darbā zivju fabrikā man palīdzēja iekārtoties vecāki. Strādāju noliktavā. Jāizkrauj un jāiekrauj dažāda zivju produkcija, jāveic uzskaitē. Ar darbu esmu apmierināts, strādāju šeit jau divdesmit vienu gadu. Labi, ka darbs ir tuvu mājām.

Komunikācija darbā notiek divos veidos. Ja es runāšanu nesaprotu, tad rakstām mobilajā tālrunī tekstu. Domāju, ja nedzirdīgais grib un māk, tad viņš var strādāt visur. Bet es uz šejieni negribētu aicināt vēl citus nedzirdīgos. Visi gribēs papļāpāt, un tas traucēs strādāt. Tagad varu mierīgi nodoties savam darbam. Esmu tiešām apmierināts.” ●

—Inese Immure, Zigmārs Ungurs

IZLAIDUMI, IZLAIDUMI

Skolu un augstskolu izlaidumu norisē Covid-19 šogad ieviesis savu kārtību. Var teikt – izlaidumi notika distancēti, bet vairums apsveikumu bija attālināti. Bet galvenais taču ir pats notikums, pats fakts, vai ne?

Pirmo reizi izlaidumos nepiedalījās un absolventus nevarēja personīgi apsveikt LNS pārstāvji. Latvijas Nedzirdīgo savienības valde šajā LNS simtgades gada gaišumā un Covid-19 tumšajā ēnā absolventus sveic īpaši sirsnīgi un novēl veiksmīgu tālāko dzīves gājumu!

Šogad Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas 9. klases izlaidums notika 5. jūnijā skolas zālē. Apliecību par pamatizglītības programmas apgūšanu saņēma 8 audzēkņi: Estere Gabrāne, Oskars Emīls Balodis, Aivis Rebuks, Alens Āre, Adelīna Smirnova, Vladimirs Vesņins, Inna Jefremova un Mārtiņš Kramiņš. Pieci no viņiem plāno iegūt vidējo izglītību Rīgas Raiņa vidusskolā, bet izvēlēto profesiju Rīgas Mākslas un mediju tehnikumā – četri Rīgas skolas absolventi.

10. jūnijā apliecību par pamatizglītības iegūšanu saņēma septiņi Valmieras Gaujas krasta vidusskolas devītās klases skolēni: Beatrise Biezbārde, Anda Kesenfelde, Kristofers Kraze, Kristiāns Rimša, Elvis Martinsons, Markuss Ādleris, Ingus Luste. Klases audzinātāja Ineta Melbārde.

Mācības šajā pašā skolas 10. klasē turpinās pieci skolēni, bet Anda un Elvis dosies apgūt savas izvēlētās profesijas.

12. klasi beidza un atestātu par vidējo izglītību ieguva Laura Vicinska, Daniela Krilova, Herberts Misa. Klases audzinātāja Kristiāna Stukāne.

24. jūlijā Rīgas Raiņa vidusskolu absolvēja un atestātu par vidējo izglītību ieguva četri audzēkņi: Artis Mežinskis, Ina Bodrova, Elvis Nebijs un Līga Stroža.

26. jūnijā Latvijas Mākslas akadēmiju absolvēja Dāvis Martinsons. Viņš ieguva bakalaura grādu funkcionālajā dizainā.

17. jūlijā Rīgas Tehnisko universitāti absolvēja Diāna Greneviča. Viņa ieguva profesionālo bakalaura grādu materiālu tehnoloģijā un dizainā un produkta dizainera kvalifikāciju.

28. jūnijā Kristiāns Geiduks un Dinārs Andris Visockis pabeidza Malnavas koleģiju un saņēma diplomu par profesionālo vidējo izglītību un profesionālās kvalifikācijas apliecību *Automehāniķis*.

Elvis Jēkabsons ieguva automehāniķa profesiju Rīgas Valsts tehnikumā, Normunds Rabkevičs – mēbeļu galdnieka profesiju Rīgas Mākslas un mediju tehnikumā, savukārt Sergejs Golubevs pabeidza studijas Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikumā un saņēma interjera noformētāja diplomu. ●

Apakšējā attēlā: Valmieras Gaujas krasta vidusskolas devītās klases skolēni: Beatrise Biezbārde, Anda Kesenfelde, Kristofers Kraze, Kristiāns Rimša, Elvis Martinsons, Markuss Ādleris, Ingus Luste. Klases audzinātāja Ineta Melbārde.

—Līga Pauniņa

IEGŪTA KVALIFIKĀCIJA APRŪPĒTĀJS

Vēlos palepoties un dalīties priekā par iegūto kvalifikāciju *Aprūpētājs*.

Tā kā biju bezdarbniece, Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) piedāvāja studēt izglītības programmu *Sociālā aprūpe*. Piekritu, jo bija izdevīgi nosacījumi un maksāja stipendiju.

Mācību ilgums bija 480 akadēmiskās stundas. Mācības sāku februārī. Bija jāapgūst šādi mācību priekšmeti: profesionālā saskarsme, aprūpētāja darbs, sanitāra un higiēna, darba drošība un aizsardzība, kā arī jāiziet kvalifikācijas prakse.

Covid-19 pandēmija marta vidū mācības uz laiku pārtrauca. Jūnija otrajā pusē mācības atjaunoja, un mani nosūtīja uz prakses vietu. Izvēlējos *Latvijas Sarkanaļais Krusts* biroju *Aprūpe mājās*. Prakse notika dažādās Rīgas vietās, galvenokārt Imantas rajonā, pārsvarā pie gulošām sievietēm.

Veicot aprūpi mājās, bija iespējams ātri apgūt iemaņas. Ja kaut kas nebija zināms, varēju droši jautāt, un man vienmēr viss tika izskaidrots. Bija nedaudz aprūtināta komunikācija ar klientiem, bet kopumā tiku galā. Kolēģu attieksme bija draudzīga. Veicot komandas darbu, mani cienīja un novērtēja arī manu atšķirīgo viedokli.

7. augusts bija man vissvarīgākā diena, kad nokārtoju valsts noslēguma pārbaudījumā teorētisko un praktisko eksāmenus. Saņēmu apliecību ar kvalifikāciju *Aprūpētājs*, kas atbilst otrajam profesionālās kvalifikācijas līmenim un trešajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim ar atzīmi "teicami". Nebija viegli, bet izturēju.

Sirsniņi pateicos tulcei Dzintrai Bērziņai par atbalstu, pacietību un izturību. ●

—Ivars Kalniņš

SURDOTULKA PAKALPOJUMS TIEM, KAS APGŪST PROFESIJU!

Ja tu mācies vai plāno iestāties profesionālajā skolā vai augstskolā, tad tev pienākas valsts apmaksāts surdotulka pakalpojums līdz 480 akadēmiskajām (360 astronomiskajām) stundām viena mācību gada laikā (nodarbībās, konsultācijās, semināros, eksāmenos un citos ar izglītības programmas apguvi saistītajos pasākumos) profesionālās pamatzglītības, profesionālās vidējās izglītības vai augstākās izglītības iestādē.

Lai šo pakalpojumu saņemtu, tev jāiesniedz šādi dokumenti: iesniegums; ārsta izziņa, kas apliecina, ka tev ir dzirdes traucējumi un nepieciešams surdotulka pakalpojums; invalīda apliecības kopija vai cits dokuments, kas apliecina, ka tev ir noteikta invaliditāte; vēlams pievienot arī izglītības iestādes aplie-

cinājumu, ka esi uzsācis profesionālās pamatzglītības, profesionālās vidējās izglītības vai augstākās izglītības programmas apguvi. Ja tev nav 18 gadu, iesniegums jāuzraksta taviem vecākiem.

Dokumenti jāiesniedz Latvijas Nedzirdīgo savienībai, Rīgā, Elvīras ielā 19, 2. stāvā, 6. kabinetā, sociālajam darbiniekam Ivaram Kalniņam personīgi vai jānosūta pa pastu uz adresi: Elvīras ielā 19, Rīga, LV 1083, vai pa e-pastu ar e-parakstu uz e adresi lns@lns.lv.

Ja Tev ir jautājumi, droši sazinies ar LNS sociālo darbinieku I. Kalniņu (tel.nr. 26869512, e-pasts: ivars.kalnins@lns.lv vai arī *Facebook Messenger*).

Apģūsti kādu profesiju, izmantojot tulka pakalpojumu! ●

—Ieva Strode

MALNAVAS KOLEDŽA SAGATAVO NEDZIRDĪGOS AUTOMEHĀNIĒŠUS

Šajā notikumiem bagātajā un interesantajā 2020. gadā, neskatoties uz dažādām sarežģītām situācijām valstī un pasaulē, tomēr izdevās veiksmīgi absolvēt skolu vēl diviem nedzirdīgajiem jauniešiem un iegūt automehāniķa kvalifikāciju Malnavas koledžā!

Kristiāns Geiduks un Dinārs Andris Visockis spēja pārvarēt sarežģījumus, veiksmīgi nokārtot kvalifikācijas eksāmenu un iegūt svarīgo diplomu par vidējo profesionālo izglītību.

Malnavas koledžā kā tulks strādāju jau astoņus gadus, un šogad bija mans piektais izlaidums – visi 9 deviņi absolventi ir kvalificējušies autotransporta jomā.

2020. gadā bija otrais izlaidums vidējā profesionālajā izglītības programmā *Automehāniķis* (4 gadu programmā), kuru kopumā ar iepriekšējo izlaidumu absolvējuši 6 nedzirdīgie jaunieši – Alek-

sandrs Šakelis, Ģirts Paģiris, Vadims Kuprijanovs, Valērijs Tuksnesis, Kristiāns Geiduks un Dinārs Andris Visockis. Pa šiem astoņiem darba gadiem bijuši divi izlaidumi 1. līmeņa profesionālajā augstākajā izglītībā (koledžas līmenī), kuru kā *Autoservisa speciālisti* absolvējuši 2 nedzirdīgie jaunieši – Romāns Baikovs un Kristaps Jānis Krastiņš, kā arī viens izlaidums arī *Autoatslēdzniekos* – ESF fonda finansētā projekta grupā kvalifikāciju ieguva Māris Lubāns!

Skolā, tāpat kā dzīvē, viss iet kā pa kalniem un lejām, bet tā tam jābūt, un no tādām situācijām mācāmies, kā kļūt stiprākiem un veiksmīgākiem, nepadoties, iet uz priekšu, neskatoties ne uz ko!

Priecājos un lepojos ar šiem jauniešiem un vēlu viņiem iet uz priekšu ar smaidu, augsti paceltu galvu un pārliecību par sevi! ●

—Zigmārs Ungurs

MŪSU IESPĒJAS: PIE ĀRSTA NE VIENMĒR VISS IZDODAS

Šajā avīzes numurā aizsākam stāstu sēriju, kurā mūsu biedri stāsta par konkrētiem diskriminācijas gadījumiem ikdienā. Bet ne

tikai. Stāstīsim arī par negaidītiem, pārsteidzošiem tolerances gadījumiem. Tā sakot, dzīve ir raiba kā dzeņa vēders. Daudz stāstu nākas noklausīties par ģimenes ārstiem.

Sākšu ar sevi. Man pie ģimenes ārsta aiziet ir tāpat kā iet pie zobārsta uz zoba raušanu. Vispirms jau – nav iespējas iepriekš pierakstīties, jo internetā ir pieejams tikai ārstes mājas telefona numurs, nekādu citādu kontaktēšanās iespēju nav. Zvanīt caur tulku? Vienmēr esmu izvairījies apgrūtināt tulkus ar tādiem sīkumiem, kauns parādīt savu nevarību.

Tāpēc eju pie ģimenes ārsta un stājos tā saucamajā dzīvajā rindā. Un kas notiek? Nāk visādi, kas bija iepriekš pie-

rakstījušies un aizlien man priekšā. Jo viņi, redz, varēja piezvanīt un pieteikties. Tā es gaidu kādas 4 stundas, kamēr visi dzirdīgie malači man aiziet priekšā.

Kad tieku pie savas ģimenes ārstes, sākas vecais bēdu stāsts – viņa kā vienmēr vispirms man pārmet, ka es viņu nedzirdu, un jautā, nu, kā tad sarunāsimies. Man sākumā par šādu pārmetumu bija tāds šoks, ka pat neattapu neko atbildēt, jo tieši ārstu vainas dēļ man tika sabojāta dzirde ar streptomīcinu.

Labi, es neko neteicu, lūdzu viņas sakāmo uzrakstīt. Nerakstīja, bet izstāstīja, lai gan labi saprata, ka nedzirdu. Tas atkārtojās daudzreiz, pārmeta arī, kāpēc nelieku dzirdes aparātu, bet es atbildēju, ka nepalīdz.

Un tikai pēc vairākiem gadiem ārste sāka izrādīt pretimnākšanu un uz lapiņas man rakstīt, kas viņai sakāms.

Protams, var jautāt: kāpēc es nenomainīju ģimenes ārsti? Jā, daudzas reizes tāda vēlme ir bijusi, bet kur garantija, ka, bēgot no vilka, neuzskriešu lācim? Agrāk

pie ārsta gāju ļoti reti, apmēram reizi gadā, bet tagad jāiet regulāri, lai izrakstītu zāles.

Kā ir pašlaik? Jāsaka, nekas nav mainījies, joprojām nevaru pieteikties uz vizīti iepriekš, jo mājaslapā joprojām ir tikai ārstes telefons, nav e-pasta adreses vai Skype, caur ko varētu pieteikties nedzirdīgs pacients. Tāpēc zinu – ja aiziešu uz pieņemšanu, būs jāgaida kādas 4 stundas, kamēr man priekšā aizies visi dzirdīgie, kas varēja piezvanīt un pieteikties.

Kāda ir jūsu pieredze pie ģimenes ārsta? ●

—Rolands Brikmanis

NEŅEM DARBĀ NEDZIRDĪBAS DĒĻ

Jūlijā es kā sociālais darbinieks devos līdzī nedzirdīgai sievietei, kurai bija norunātas darba pārrunas par brīvo aprūpētāja vakances vietu RSAC (pansionātā) Mežciems.

Sākumā saruna bija ar Sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas nodaļas vadītāju. Viņu vajadzēja gaidīt gandrīz stundu un vēlāk klausīties padomju domāšanas stereotipus par nedzirdīgu cilvēku nodarbinātības neiespējamību aprūpētāja amatā. Pēc tam devāmies pie direktores Solvitas Rudovičas, kura, izdzirdot par nedzirdīgas sievietes vēlmi strādāt aprūpētāja amatā, atbildēja, ka nedzirdīgu cilvēku var iedomāties tikai kā apkopēju. S. Rudoviča ar savu izteicienu aizskāra nedzirdīgas sievietes tiesības, diskriminējot viņu darba tirgū. Man viņas teikto bija grūti pārtulkot, jo apzinās, ka šādi izteicieni grauj jaunās sievietes vīzijas par vēlamo nākotni, kā arī ticīvu Latvijai kā tiesiskai valstij. RSAC Mežciems tomēr ir pašvaldības institūcija. S. Rudovičai centos paskaidrot, ka nedzirdīgs cilvēks ir vienlīdzīgs un ar vienādām tiesībām, bet preti

saņēmu paceltā tonī pretatbildi, ka viņai esot daudz svarīgāki darbi nekā tagad domāt, kā nedzirdīgo iekļaut darba vidē.

Latvijas Republikas Satversmes 91. panta otrā teikumā norādīts: "Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas". Diemžēl RSAC Mežciems vadītāja ir aizmirsusi, kas īsti ir darbs ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Varbūt S. Rudovičas teiktajā es aizdomātos par nedzirdīgo nodarbināšanas grūtībām, ja pats nebūtu devis iespēju strādāt nedzirdīgajiem sociālās aprūpes centrā (SAC) Liepa. Šī institūcija nav slavēta ar teicamu sociālo pakalpojumu nodrošināšanu, tomēr tā deva darbu vairāk nekā desmit personām ar dzirdes traucējumiem, nerunājot jau par personām ar citiem funkcionāliem ierobežojumiem. SAC Liepa nodarbinātie ar dažādām dzirdes zudumu pakāpēm strādāja gan par aprūpētājiem, gan sanitāriem un savu darbu veica teicami. Dzirdes zudums nerādīja nekādu problēmu darbiniekam komunicēt gan ar klientiem, gan ar darba kolēģiem. Es saskatīju tieši ieinteresētību no darba kolēģu vidus, vēlmi apgūt zīmju valodu, kā arī līdzjutību un atbalstu no klientiem.

Ilgstošas sociālās un sociālās rehabilitācijas institūcijas jau gadiem saskaras ar darbinieka trūkuma problēmām, jo darba emocionālais smagums un atalgojums nebūt neuzrunā šajā profesijā galvenokārt piesakās tie, kurus vairs tiešā nozīmē nekur nepieņem. Lielākoties tie paši darbinieki nepārtraukti par dažādiem pārkāpumiem tiek atbrīvoti un atkal pieņemti citā SAC, bet darbinieki, kā šī nedzirdīgā sieviete, kura vēlējās strādāt idejas dēļ, tika diskriminēti. Tāpat nav saprotams, kā var pieņemt darbā personas, kas nerunā valsts valodā, un atteikt nedzirdīgajam, kas dzimis Latvijā un atbilstoši valsts valodas likumam lieto latviešu valodu. ●

—Madara Indriksone

MĀKSLINIEKU KOPAS CERĪBA VASARAS PLENĒRS LIEPĀJĀ

Katru vasaru mākslinieki organizē plenērus dažādos Latvijas nostūros. Šogad, 11. un 12. jūlijā, tas norisinājās Liepājas fortos. Tur ir izvietoti nocietinājumi, kas kādreiz izmantoti militārām vajadzībām.

Pirmajā dienā cerībnieki gleznoja piedzīvojumu parkā *Austrumu forts*. Māksliniekiem bija iespēja izvēlēties sev tīkamas vietas, kur gleznot ainavas. Turpat viņi brīvā dabā gatavoja garšīgus ēdienus. Vakarpusē visi, sasēdušies aplī pie ugunsкура, nodevās kopīgām sarunām.

Pēc pārnakšņošanas teltīs mākslinieki otrajā dienā pastaigājās Karostā, kur atrodas Ziemeļu forti, kas daļēji ieskaloti jūrā. Tur, pie fortiem, redzami dažādi mākslas darbi. Pēc tam grupa apmeklēja Liepājas centru. ●

Teksts: Zigmārs Ungurs Foto: Lilita Logina

RĪGĀ NEDZIRDĪGĀS APMEKLĒ JOGAS NODARBĪBAS

Daudzas mūsu nedzirdīgās biedres sākušas apmeklēt jogas nodarbības. Ārkārtas situācijas laikā nodarbības notika attālināti, tad iestājās panīkums, bet tagad atkal nodarbības notiek un tām pievienojas arvien vairāk sievietes.

Vārds “joga” nozīmē “apvienot” jeb “savienot”, jo pēc būtības joga ir gan fiziskā ķermeņa, gan prāta atbrīvošana un saplūšana ar Visumu. Joga ir veids, kā panākt, lai cilvēks nonāk harmonijā ar sevi, attīstot gan ķermeni, gan garu (domu spēku, intelektu).

Ja cilvēks spēj kontrolēt sevi abos līmeņos, viņš kļūst spēcīgs un apgarots. Cilvēks spēj savā dzīvē panākt visu, ko vien vēlas, ir tikai jāattīsta spēja pozitīvi domāt, tādējādi veicinot panākumus. Ar pozitīvu domāšanu iespējams uzveikt slimības, neveiksmes un visu citu negatīvo, ar ko nākas sastapties mūsdienu steidzīgajā dzīves ritmā.

Entuziasti, kura pati izmēģinājusi dažādus jogas veidus un atradusi sev atbilstošāko, sauc LILITA LOGINA. Viņa ne tikai pati apmeklē nodarbības, bet aktīvi aicina tās apmeklēt arī citus LNS biedrus. Kāpēc jānodarbojas ar jogu? Lūk, ko Lilita stāsta.

Kā tev radās ideja piedalīties jogas nodarbībās, turklāt citu organizētās?

Jau agrāk esmu piedalījies citās jogas nodarbībās, bet tur nebija tas, ko es patiešām gribēju. Vienā bija vairāk teorijas, mazāk praktiskās daļas, citā grupā vienkārši elpošana, tas man neder. Šī joga man, kur tagad piedalos, ir elpošana ar vingrinājumiem, tas ir tieši, kas man vajadzīgs. Jāsaka paldies Rolandam Brikmanim, jo viņš pazīst jogas pasniedzēju Ingrīdu, kura agrāk strādāja policijā, bet tagad vada jogas nodarbības.

Sakontaktējot ar viņu, tad aicināju vēl citas sievietes, un sarunājām, kurās dienās varētu apmeklēt nodarbības, un tā arī viss sākās.

Tu aicini arī citas nedzirdīgās sie-

vietes tev piedroties šajās nodarbībās. Kāda ir atsaucība? Kuras ir visaktīvākās?

Jā, aicinu arī citas nedzirdīgās piedalīties. Sākumā pieteicās vairāk nekā 30 sievietes, vēlāk palika ap 15 – 20 sievietes. Covid-19 dēļ atcēla nodarbības, bet bija iespēja attālināti piedalīties nodarbībās, taču tas īsti vairs nebija agrākais – tā bija cita sajūta. Tagad jau trešo nedēļu var klātienē apmeklēt jogas nodarbības, pagaidām esam 5 – 8 sievietes, pārējās pievienosies vēlāk.

Cik reizu nedēļā notiek nodarbības, cik ilgi?

Nodarbības notiek 2 reizes nedēļā – otrdienās un ceturtdienās, apmēram vienu stundu. Tagad arī nedzirdīgie jelgavnieki var apmeklēt jogas nodarbības. Tās notiek katru sestdienu Jelgavā.

Vai jums nodarbībās vajadzīgs zīmju valodas tulks? Vienmēr varat dabūt?

Jā, ļoti vajadzīgs, jo jogas pasniedzēja ļoti daudz stāsta par elpošanu, čakrām, par vingrinājumiem un citu ko – nedzirdīgām sievietēm ir interesanti un patīkami uzzināt daudz noderīgas informācijas. Pagaidām ir viegli dabūt tulku, gandrīz visas tulces jau ir tulkojušas jogas nodarbības.

Ko tev pašai dod šīs nodarbības?

Iemāca būt mierā ar sevi, jo dzīvojam ļoti stresainā pasaulē, kur darbs, tehnoloģijas, apkārt reizēm nevēlami cilvēki, bet joga māca pareizi elpot un pieņemt sevi, mīlēt sevi.

Kam tu ieteiktu šīs nodarbības? Ko tu saki sievietēm, lai pārliecinātu viņas apmeklēt jogas nodarbības?

Iesakau visām, gan jaunām, gan ne tik jaunām sievietēm, kuras nespēj mīlēt sevi, kurām ir kompleksi vai stresaina dzīve. Joga dos mieru, palīdzēs sakārtot savu iekšējo būtību un skatīties uz pasauli citām acīm. Mūsu sievietes nevaļig īpaši pārliecināt, vienkārši pastāstu, kā es jūtos, ka stress samazinājies un tagad jūtu iekšēju mieru. ●

AUGUSTS LNS VĒSTURES LAPPUSĒS

- Reģistrēta Vidzemes Kurlmēmo biedrība Valmierā (21.08.1929)
- Reģistrēta biedrība Nedzirdīgo sports (27.08.1935; attēlā augšā)
- Nodibināta Smiltenes RB Alūksnes grupa (19.08.1946)
- Dibināta LNS Smiltenes reģionālā biedrība (14.08.1949)
- Nodibināta Jelgavas RB (17.08.1952)
- Iznāk Latvijas Nedzirdīgo biedrības izdevuma *Apkārtraksts* 1. numurs (1.08.1954)
- Dibināta Pļaviņu RB (7.08.1955)
- Nodibināta Valmieras RB Limbažu grupa (14.08.1955)
- Rēzeknes MRU iegūst jaunas ražošanas telpas Raiņa ielā 5a (1958)
- Uzcelta Rīgas MRU kopmītnes (tagad LNS mītne Rīgā, Elvīras ielā 19) (1961)
- Rēzeknes RB sarīko I Baltijas republiku nedzirdīgo salidojumu ar 300 dalībniekiem no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas (1961)
- 1. Latvijas Nedzirdīgo biedrības laukstrādnieku salidojums Pļaviņās (1965)
- Pirmā LTV pārraide nedzirdīgajiem

Kopā (10.08.1985)

- SIA LNS Surdotehnikās palīdzības centrs sāk izsniegt biedriem komunkatorus *MOTOROLA V-100* (2002)
- LNS mājaslapā likvidē sporta sadaļu, jo Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija (LNSF) ir izveidojusi mājaslapu: www.lnsf.lv (2004)
- Pārdots LNS īpašums - nedzirdīgo biedrības ēka Pļaviņās, Daugavas ielā 75 (2009)
- Aizsākās LNS video ziņas *Nedzirdīgo ziņas* (2009)
- SIA LNS Surdotehnikās palīdzības centrs sāk izsniegt jaunu surdotehniko palīgīdzekli – digitālo vizuālās saziņas ierīci jeb planšētdatoru (2015)
- LNS 19. kongresā tiek ievēlēta pirmā nedzirdīgā sieviete LNS prezidente Sandra Gerenovska (2017)
- Izdota brošūra *Biedrība Latvijas Nedzirdīgo savienība laikmetu griežos: no 1. līdz 19. kongresam* (2017)
- SIA LNS Surdotehnikās centrs Ventspils struktūrvienība sāk strādāt jaunās labiekārtotās telpās, Lielajā Dzirnau ielā 24, pirmajā stāvā (2019). ●

—Dainuvīte Roginska, Latvijas Universitātes Botāniskais dārzs

DAIĻDĀRZU KONKURSA REZULTĀTI

Jūnija numurā LNS sadarbībā ar Latvijas Universitātes Botānisko dārzu izsludināja daiļdārzu konkursu. Uz aicinājumu

iesūtīt bildes ar sakoptām lauku sētām vai daiļdārziem atsaucās četri LNS biedri. Visi konkursa dalībnieki saņems balvas no Botāniskā dārza.

1. vieta – Gunta Vazdiķe. Dārzs bildēs redzams gan detaļās, gan kopumā, ļaujot to apskatīt no dažādiem rakursiem. Dārza teritorija ir plaša un sakopta, iekārtota rūpīgi un kompozicionāli pārdomāti. Krāšņās puķu dobes un zaļie apstādījumi veido glītu koptēlu, radot vienotu stilu visā dārzā. Izvēlētais ziedu salikums kalpo kā spilgts akcents un

veiksmīgi kontrastē ar apkārt esošo zaļumu.

2. vieta – Santa Strauja. Aplūkojot fotoattēlus, rodas iespaids, ka dārza īpašniecei ir konkrēta vīzija par to, kā jāizskatās viņas dārzam. Puķu dobei ir piešķirta konkrēta forma, tajā var redzēt dažādus vides objektus (dārza figūriņas, akmeņus), tā ir ar savu raksturu, kopta un pārdomāta. Teritorijā ir piedomāts par dažādiem akcentiem, piemēram, uzlabots žogs. Nākotnē svarīgi nepārspīlēt ar dažādiem objektiem un pieturēties pie vienota stila.

3. vieta – Sandra Mirķe. Teritorija ir zaļa, sakopta, ar dažādiem akcentiem. Priecē, ka dārza iekārtošanai tiek izmantoti jau esoši objekti, dodot tiem otru dzīvi. Taču trūkst dārza koptēla un sasaistes starp objektiem.

3. vieta – Vita Alksne. Teritorijā ir novērojamas dažādas puķes, kas to atdzīvina un piešķir krāšņumu. Šis dārzs izskatās mežonīgi, taču tas nav slikti! Tā ir šī dārza odziņa, kas atgādina kādu Latvijas pļavu. Tomēr trūkst dārza koptēla.

Paldies dalībniekiem! Visos dārzos bija jūtams, ka tie tiek rūpīgi kopti un loloti. Novēlu nebaidīties no eksperimentiem un kļūdām un izkopt savu perfekto dārzu! Galvenais visu darīt ar prieku un tā, lai tas dara jūs laimīgus! Tos, kuri nepiedalījās, aicinu iekārtot savu daiļdārzu! Varbūt tajā atradīsiet savu sirdslietu. ●

—Inese Immure

NEDZIRDĪGO BIEDRU LTV SKATĪŠANĀS PARADUMI

Pēc Latvijas televīzijas (LTV) lūguma no šī gada aprīļa līdz augustam LNS aptaujāja nedzirdīgus un vārdzirdīgus cilvēkus, lai noskaidrotu viņu televīzijas skatīšanās paradumus.

Visaktīvāk aptaujā iesaistījās Liepājas, Valmieras un Rēzeknes biedrība, kur aptaujāti vairāk nekā 90 % biedriem.

Uz anketas jautājumiem atbildēja 885 respondenti (57 % sievietes, 43 % vīrieši). Lielākā daļa aptaujāto pārstāv Rīgas (52 %), Rēzeknes (10 %), Liepājas (10 %) un Valmieras biedrību (8 %). Visaktīvāk aptauju aizpildīja seniori (25 %), nedaudz mazāk vecumā no 50 līdz 61 gadam (24 %), 30 – 39 gadiem (19 %) un 40 – 49 gadiem (18 %). 7 % no visiem respondentiem dzīvo ārpus Latvijas.

Tālāk jau par pašiem aptaujas rezultātiem: 9 % aptaujāto internetu neizmanto. Bez pārsteigumiem vislielākais īpatsvars starp *nelietotājiem* ir vecumā virs 62 gadiem (27 %). Visbiežāk cilvēki neizmanto internetu, jo to nevēlas (41 %), nav prasmes (38 %) vai nav ierīces, piemēram, mobilais telefons, planšetdators (34 %).

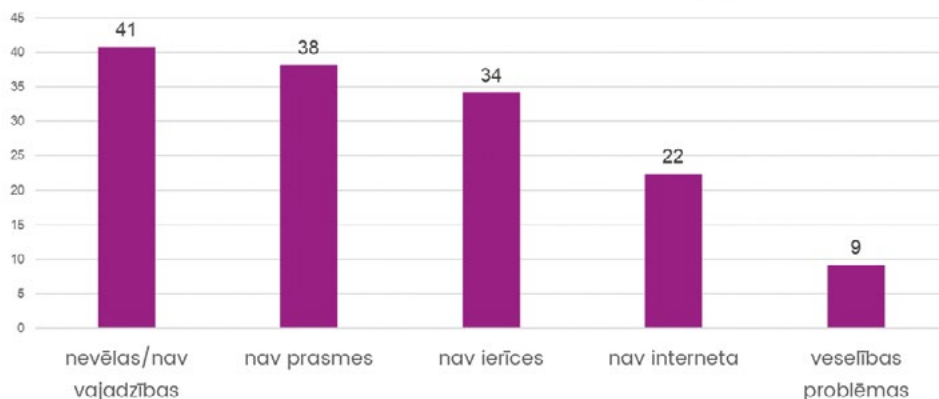
Turpmāk tekstā analizētas 809 interneta lietotāju atbildes. Tie, kuri internetu lieto, to visbiežāk dara no mobilā telefona (74 %) un/vai planšetdatora (66 %). 36 % lietotāju, lai pieslēgtos internetam, izmanto vienu ierīci, tikpat daudz divas ierīces, bet 3 ierīces 19 % un 4 ierīces 9 % respondenti.

93 % biedru izmanto privātu interneta pieslēgumu (mobilo internetu, pieslēgumu ar vadu) un 20 % publiski pieejamu Wi-Fi. 14 % izmanto gan privāti, gan publiski pieejamu pieslēgumu, bet 7 % internets pieejams tikai publiskās vietās.

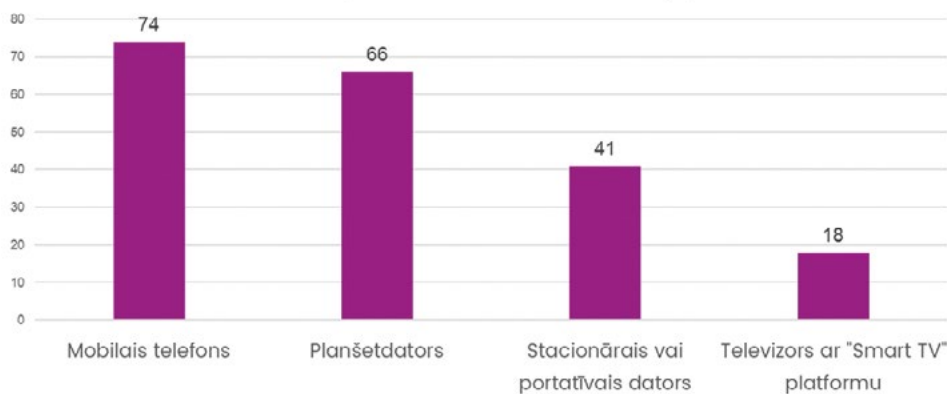
29 % mūsu biedru seko līdzī LTV raidījumiem ar surdotulkojumu, izmantojot internetu, katru dienu, 28 % ļoti reti vai nekad, 23 % vairākas reizes nedēļā. No LTV mājaslapās pieejamo raidījumu ar surdotulkojumu klāsta visvairāk cilvēku skatās ziņas pl. 18 (20 %), *Panorāma* (surdotulkojums bija nodrošināts ārkārtas situācijas laikā; 19 %), ārkārtas preses konferences (14 %), *Pasaules panorāma* (6 %), 4. studija (4 %). Citus LTV mājaslapas sadaļā "Nedzirdīgajiem" esošos raidījumus skatās 34 %.

Izmantosim esošās LTV sniegtās iespējas un gaidīsim jaunus, mums pieejamus raidījumus! ●

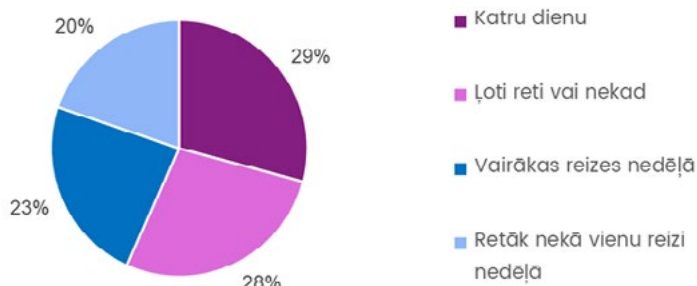
Iemesli, kāpēc netiek lietots internets (%)

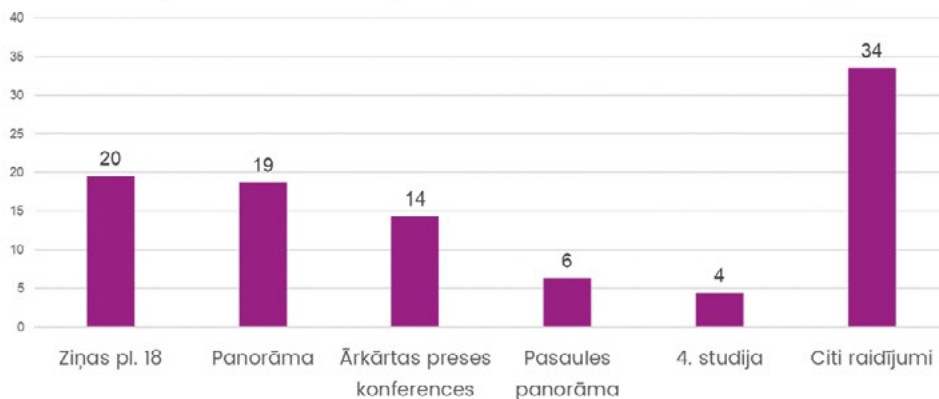
Ierīces, kurās izmanto internetu (%)

LTV raidījumu ar surdotulkojumu skatīšanās biežums, izmantojot Internetu

Raidījumi ar surdotulkojumu, kurus skatās www.ltv.lsm.lv (%)

SVEICAM SEPTEMBRA JUBILĀRUS!

Daugavpils biedrībā

14.09 ANATOLIJS ANSPOKS
18.09 VALENTĪNA MARKITĀNE
30.09 LIDIJA PREKULE

Rīgas biedrībā

1.09 AUSMA KRASNOVSKA
2.09 ONA JĀŅKALNE
7.09 NORA BELEVIČA
9.09 ARTURS INTSONS
11.09 ELITA SMAĻĶE
11.09 JURIS DUDAŠS
15.09 GAĻINA KRUMINA
17.09 JULIANA ORLOVA

Smiltenes biedrībā

1.09 INDRA PORMEISTERE
25.09 PĀVELS OSETROVS

Liepājas biedrībā

10.09 AIJA SPĒKAINE-SPĒKA

Valmieras biedrībā

2.09 ANNA ROMĀNE
5.09 MĀRĪTE JEGOROVA

Kuldīgas biedrībā

6.09 JURIS RUBĀNS
30.09 JURIS KUKURIKS

ĪPAŠS PALDIES!

Surdotulce **ROTA GULBĒ** palīdzēja ātri atrisināt bankas kartes saņemšanas lietu. Sazinoties ar bankas darbiniekiem, jau pēc dažām stundām saņēmu jauno norēķinu karti sarežģītā Covid-19 krīzes laikā.

Paldies par laipnu apkalpošanu.

Dzintra Intsone

APSVEIKUMI

*Ilgu mūžu nodzīvot,
Gredzentiņus valkājot
Laimes mātei nepagurt,
Jūsu laimi sargājot.*

Mīļi sveicam biedrus **ANITU UN ROLANDU BRUČMAŅUS, GUNU UN TOMU LASMAŅUS, KRISTU UN SERGEJU FREIMAŅUS** kopējo dzīves ceļu sākot!

LNS Rīgas reģionālās biedrības valde

—Inese Immure

PATEICĪBA ANKETĒTĀJIEM

Paldies visiem biedriem, kuri piedalījās un atbildēja uz *Nedzirdīgo biedru LTV skatīšanās paradumi* anketas jautājumiem! Tik liels aptaujāto biedru skaits nebūtu iespējams bez brīvprātīgiem palīgiem!

Ļoti pateicos par ieguldīto darbu biedru anketēšanā Dacei Lācei, Taigai Puķjānei, Ingai Upesjūrei (Valmiera), Anitai Ceplei, Lidijai Šilinskai (Smiltene), Elvīrai Čaikai, Anitai Slavinskai, Līlijai Zībartei (Daugavpils), Mārītei Sarkanei, Inesei Višņakovai, Ārijai Pauliņai (Rēzekne), Gundegai Paņko, Ilzei Jaunzemei (Liepāja), Vilhelmīnei Vicinskai, Žanetei Škaparei (Kuldīga) un Ievai Geigei-Preiss, Inai Rutkovskai (Ventspils).

Pateicos Guntai Birnītei, Artai Birzniecei – Siliņai, Sigitai Ķikurei, Karīnai Pavlovai, Ievai Rusulei, Raitim Rūrānam, Ivaram Kalniņam un LNS Jauniešu centram, kuri aptaujāja Rīgas biedrības biedrus.

Aptaujas rezultāti lasāmi 15. lpp. ●

AUTOSKOLA NEDZIRDĪGAJIEM RĪGĀ

Pirmā nodarbība 11. septembrī pl. 17.30. Nodarbības notiks otrdienās un piektdienās Rīgā, Graudu ielā 68, augstskolā *Turība*. Pirmā iemaksa 120 eiro. Šajā summā ietilpst teorijas apmācības un 3 praktiskās nodarbības autovadīšanā.

Pieteikšanās pie autoskolas direktores Santas Beitānes, t. 23375808, vai pie surdotulces Ārijas Mednes. ●

LĪDZJŪTĪBAS

*Daudz stundu kopā aizvadīts,
Mēs priekus, bēdas pratām kopā vīt.*

Mūžībā aizgājuši mūsu biedri

RUTA FELDMANE

(16.02.1943-16.06.2020)

DZIDRA BALTĀ

(08.10.1929-07.07.2020)

MAIJA JONĀNE

(24.04.1941-11.08.2020)

JĀNIS TIMMERMANIS

(10.01.1927-14.08.2020)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību viņu tuviniekiem un draugiem.

LNS Rīgas reģionālā biedrība

+

*No Tevis tik daudz bija ko gūt
Tavas pēdas ir dziļas, tās nepazūd.
Mums atmiņās vēl ilgi kopā būt.*

Dziļā cieņā un pateicībā pieminu manas meitas krustmāti un manu skolas biedreni **DZIDRU BALTO (UPMALI)** mūžībā aizejot.

*Bijušās Jelgavas Kurlmēmo skolas
audzēkne un draudzene Ilga Balode*

+

*Es pametu rūpes, lai aizietu tālē,
Lai ziedētu puķēs, un zaļotu zālē.*

Mūžībā aizgājis **IMANTS ZILBERTS** (1.06.1956 – 27.04.2020).

Mūsu dziļā līdzjūtība bērniem – Ilzei, Dainim, Ilutai un tuviniekiem.

*Imantu atmiņā paturēs
klasesbiedri un draugi*

Adrese: Elvīras iela 19, Rīga,
LV-1083 E-pasts: kopsoli@lins.lv Tel.:
29180534 Redaktore v.i.: Inese Immure
Maketētāja: Ieva Immure
Iespiests: SIA "IBC PRINT BALTIC"

*Sagatavots par Latvijas valsts budžeta
līdzekļiem.*

*Materiālu pārpublicēšana atļauta, tikai
saskaņot to ar izdevuma redakciju.*

Nākamais izdevums 30. septembrī.

sarunu
festivāls

SEKOJIET SARUNU FESTIVĀLAM LAMPA TIEŠRAIDĒ AR TULKOJUMU ZĪMJU VALODĀ UN SUBTITRIEM

Sarunu festivāls LAMPA šogad notiks no 2. līdz 5. septembrim digitāli un klātienē vairākās LAMPAS studijās Rīgā (Gaismas pils studija Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Splendid Palace studija, Swedbank Izglītības studija Balasta dambī), Cēsīs (Vidzemes koncertzālē) un Rēzeknē (Latgales vēstniecība GORS).

Visus LAMPA pasākumus varēs noskatīties tiešraidē vienam pašam vai kopā ar savējiem - mājaslapā www.festivallampa.lv, kurā vienkopus būs pieejami visi šī gada pasākumi gan to norises brīdī, gan pēc tam arī arhīvā.

Ar tulkojumu zīmju valodā 4. un 5. septembrī būs nodrošinātas 10 diskusijas internetā tiešraidē.

Teksta transkripcija ar Tildes balsi (subtitri) būs diskusijām, kas risināsies:

- Gaismas pils studijā (02.09.-04.09.)
- Splendid Palace studijā (02.09.-05.09.)
- Swedbank Izglītības studijā (04.09.-05.09.)

Transkripcija (subtitri) būs pieejama caur festivāla mājaslapu, ieejot katra konkrētā pasākuma aprakstā, tur būs saite uz lapu, kurā rādīsies subtitri tiešsaistē.

Izvēloties kopā skatīšanās vietu, iespējams sanākt kopā, kopā skatīties festivāla tiešraidī un veidot sarunu par šī gada LAMPAS pasākumiem.

Informāciju par katra pasākuma apmeklējuma iespējām atradīsiet festivāla mājaslapā pie katra pasākuma apraksta.

Ar tulkojumu zīmju valodā 4. un 5. septembrī tiešraidē varēs skatīties šādus pasākumus

4. SEPTEBRĪ – PĀRRAIDE NO GAISMAS PILS STUDIJAS:

13:00-14:00

Diskusija “Vai mums būs jāstrādā līdz kapa malai?”

Latvijā ir trešais augstākais nabadzības riskam pakļauto cilvēku īpatsvars Eiropas Savienībā (23,3% 2017. gadā). Kāpēc Latvijā ir tik liels nabadzības risks cilvēkiem, kuri savu darba dzīvi jau ir nodzīvojuši? Vai sabiedrība šo dzīves smagumu varētu organizēt solidāri? Vai šodien strādājošie ir rītdienas nabagi? Vai varbūt darba tirgus glabā kādas negaidītas iespējas, kas ļautu turpināt tā, kā darīts līdz šim?

14:30 - 15:30

Dubultintervija “Ekonomikas veselība — pasaulē, Eiropā, Latvijā”

Pasaules ekonomikā mainās spēku samērs, līdzsvars starp lielvalstīm. Kli-

mata pārmaiņas rada gan trauksmi, gan iespējas uzņēmumiem, valstīm. Eiropa ne tikai noveco, bet sāk jaunu posmu bez Lielbritānijas un cīnās par to, kā saglabāt konkurētspēju strauji mainīgajā pasaulē. Eiropas Centrālā banka papildījusi finanšu sektoru ar naudu, kam būtu jānonāk tautsaimniecībā. Latviju tas viss ietekmē, bet tikmēr tā pati maina izglītības, veselības, reģionālās pārvaldības sistēmas, lai varētu kļūt par spēcīgu Ziemeļeiropas ekonomiku, nevis palikt vidēju ienākumu slazdā.

17:30-18:30

Izglītojošs konkurss “Zini, ne mini!” (par Darba likumu)

Darba likums ir darba tiesību pamats, tāpēc tas ir jāzina neatkarīgi no tā, vai esi darbinieks vai darba devējs.

Darba līguma līkloči, darba samaksas shēmas, darba un atpūtas laika organizēšana, vai darbiniekam ir tikai tiesības un darba devējam pienākumi? Šādi un citādi jautājumi sagaidīs katru dalībnieku.

20:30-21:30

Sieviešu standaps “Slikti padomi, kā dzīvot labāk”

Mēs esam režisores, mākslinieces, dzejnieces, rakstnieces, radošās direktores, neradošās asistentes, un vienkārši drosmīgas sievietes, kas kādā dienā nolēma, ka vēlas pastāstīt par savām domām, jūtām un pieredzēm uz skatuves.

5. SEPTEBRĪ – PĀRRAIDE NO CĒSU KONCERTZĀLES

11:00-12:00

Paneldiskusija “Kas mēs esam — sabiedrība, kas iekļauj vai iekļaujas?”

Paneldiskusijā “Kas mēs esam — sabiedrība kas iekļauj vai iekļaujas?” jaunatnes jomas eksperti pārrunās, kādi ir būtiskākie iemesli, kāpēc cilvēki vai sabiedrības grupas netiek iekļauti vai neiekļaujas? Kādi ir jaunatnes jomas labās prakses piemēri, kas veicina iekļaušanos, kāda no tā jēga un vai ieguvēji ir visi?

12:30-13:30

Saruna “Pārgājiens kā antidepresants”

Ko mēs īsti meklējam, dodoties īsākos vai garākos pārgājienos? Vēlamies papļāpāt ar savējiem vai svešinieku, iedvesmojamies no dabas, pārvaram šķēršļus? Varbūt samazinām ikdienā uzkrāto stresu? Vai jūras, mežu un dabas terapija tiešām darbojas kā antidepresants un palīdz? Vai arī viss ir vienkāršāk — mēs dodamies dabā, lai pabūtu ar sevi.

14:00-15:00

“Pirmais randiņš” ar pirms 100 gadiem radītu mākslu. Diskusija par jēgu”.

Mēs dzīvojam 21. gadsimtā. Šodienas steidzīgajā laikmetā, kad pētījumi rāda, ka muzeju izstādēs skatītājs 1 gleznai velta tikai līdz 7 sekundēm sava laika — vai tas nešķiet par maz? Diskusijā meklēs atbildes uz jautājumiem — kādēļ simtgadīgais Latvijas kultūras mantojums man šodien ir svarīgs un ko tas man dod? Vai tas mani ieinteresē un ieintrigē? Vai varu uztvert mākslas darba un mākslinieka personīgo vēstījumu? Vai tas palīdz man manos dzīves jēgas meklējumos? Kā man saskatīt vērtības? Vai dažādas paaudzes var vienoties kopīgā pārdzīvojumā? Kā ieraudzīt, izjust un saprast, ka tas, kas bija aktuāls toreiz, ir aktuāls tagad — pēc 100 gadiem? Vai manas izjūtas rada prieku par izcilībām un lepnumu par piederību savai zemei?

17:00-18:00

Stereotipu šovs

Interaktīva spēle ar diskriminācijas elementiem, kurā pārbaudīsim pazīstamu politiku, sabiedrisko aktīvistu un skandalozu personību viedokli par dzimumu līdztiesību. Spēle tiks līdzsvarota ar noteiktu humora devu, bet vienlaikus veidojot objektīvu diskusiju par aktuālajiem jautājumiem.

Jautājumi un atbildes

Dalībnieki tiek sadalīti komandās, un katrai komandai 30 sekunžu laikā ir jāvienojas par atbildi. Uzzini, kāda ir sievietes vidējā cena seksuālās verdzības melnajā tirgū un kādi ir trīs galvenie vārdi, kuros interneta vidē tiek saukta Alise pēc viņas kārtējā raksta publicēšanas medijos. Vai zini, cik daudzu sieviešu nāves cēlonis 2019. gadā bijusi vardarbība ģimenē?

Mēmais šovs

Katram dalībniekam tiek dots vārds,

kas saistīts ar dzimumu līdztiesības problēmjautājumiem — piemēram, mājsaimniece, galdnieks. Dalībniekiem tiek dots uzdevums parādīt šos vārdus, neizmantojot stereotipiskus žestus. Ja, pēc vadītāju domām, tiek izmantoti stereotipiski žesti, pareizi uzminot, dalībnieks iegūst 5 punktus. Ja, pēc vadītāju domām, stereotipiski žesti netiek izmantoti, pareizi uzminot, dalībnieks iegūst 10 punktus.

18:30-19:30

Diskusija “Kā veicināt, nevis iznīcināt bērna motivāciju sportot?”

Bērnu virzīšana sportiskā dzīvesveidā ir daļa no panākumu formulas, bet kas notiek, ja process kļūst destruktīvs?

Bieži izšķiroša loma talanta realizēšanā ir pareizajām personām no malas un pārsvarā lielākā ietekme ir bērna tiešajiem apgādātājiem. Kur ir robeža starp kaitējošu iejaukšanos un veselīgu stimulu? Kā izvairīties no priekšteču kļūdām un veicināt to, lai nākamās paaudzes ar lielāku varbūtību nonāktu savā īstajā sfērā?

21:15-22:30

Politiku CEPIENS

Pasaule mainās, Cepiens paliek! Kā katru gadu, LAMPAS drosmīgākais pasākums jau sesto reizi festivāla noslēgumā!

Formula paliek nemainīga — uz skatuves kāps četri spilgti politiķi un četri asprātīgi “cepienieši” — Rūdolfs Kugrēns, Anete Konste, Edgars Bāliņš un aktieris Jānis Kronis, kurš šogad pievienosies “cepieniešu” komandai. Uguni un garšvielas Cepienam piešaus tā vadītājs Jānis Skutelis.

Mācēt pasmieties par sevi un ļaut to darīt citiem prasa pamatīgu uzdrīkstēšanos, bet ar humoru trāpīt īstajās vietās — asu prātu un lielu dūšu. Mēs apsolām — būs karsti!